

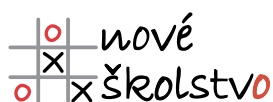
Na pôde parlamentu zazneli otázky rodičov

Správa zo stretnutia rodičov s poslancami Národnej rady SR

V RÁMCI KAMPANE CHCEME VEDIEŤ VIAC SPOLUPRACUJEME INTENZÍVNE AJ S RODIČMI. V MÁJOVEJ VEREJNEJ DISKUSII S RODIČMI ŽIAKOV DETÍ ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL SME ZÍSKALI MNOŽSTVO PODNETOV, KTORÉ SME SA ROZHODLI PRENIESŤ ĎALEJ, NA PÔDU NÁRODNEJ RADY SR. SME TOTIŽ PRESVEDČENÍ, ŽE JEDINOU CESTOU, AKO VECI ZMENIŤ V PROSPECH DETÍ, JE PREPÁJAŤ TÝCH, KTORÝM NA NICH ZÁLEŽÍ

EDITOR: ZUZANA ZIMENOVÁ | NOVESKOLSTVO.SK & CHCEMEVEDIETVIAC.SK

KAMPAŇ REALIZUJE

KAMPAŇ V ROKU 2016 PODPORUJE

V júni 2016 sme v spolupráci s poslancami Národnej rady SR **Miroslavom Beblavým**, **Simonou Petřík** a **Katarínou Macháčkovou** zorganizovali spoločnú diskusiu rodičov a poslancov parlamentu, aby sa mohli navzájom počúvať a spoločne hľadať spôsoby, ako zlepšiť proces vzdelávania v školách tak, aby sa naplnili potreby detí, zvýšila ich motivácia k učeniu a zlepšili ich vzdelávacie výsledky.

Rodičovskú komunitu, združenú okolo iniciatívy Zelená stužka, sme pri tejto príležitosti prepojili s ďalšími záujmovými skupinami rodičov. Oslovili sme viacero rodičov detí so zdravotným postihnutím, s ktorými v Novom školstve dlhodobo spolupracujeme a vtiahli sme ich do spoločnej prípravy parlamentnej diskusie. Naše pozvanie na diskusiu s poslancami prijali rodičia združení v iniciatívach Platforma rodičov detí s ťažkým zdravotným postihnutím, Slovenská spoločnosť pre spina bifida a hydrocefalus a rodičia detí s Downovým syndrómom.

Stretnutie rodičov s poslancami NR SR sa konalo 15. júna 2016 v podvečerných hodinách. Na diskusiu s rodičmi prišli nezaradení poslanci **Miroslav Beblavý** a **Simona Petřík** a členovia Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport – podpredsedníčka výboru **Eva Smolíková** (SNS) a poslanci **Martin Poliačik** (SaS) a **Miroslav Sopko** (OLANO – NOVA).

Rodičia otvorili viacero problémov

Na stretnutí sa rozvinula debata o viacerých problémoch v školstve. **Rodičia poukazovali na to, že vzdelávacie služby, ktoré by mali byť poskytované ich deťom v školách, nie sú dostačujúce na to, aby sa mohol vo vzdelávaní rozvinúť potenciál každého žiaka.** Rodičia detí so zdravotným postihnutím pri tom uviedli, že mnohé z ich detí nie sú v školách vôbec vítané a najmä v prípade viacnásobného a ťažkého postihnutia tieto deti nechcú prijímať ani špeciálne materské školy a špeciálne základné školy.

Za jednu z najvážnejších prekážok vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami považujú ich rodičia nedostatok asistentov, a to nielen asistentov učiteľa ale aj absenciu osobných asistentov dieťaťa v školskom prostredí. **Poslancov prekvapila skutočnosť, že akútnym nedostatkom potrebných asistentov trpia nielen bežné škôlky a školy, ale aj špeciálne vzdelávacie inštitúcie.**

Rodičia detí so zdravotným postihnutím vlastnými rodinnými príbehmi vyvrátili vo verejnosti pomerne rozšírený názor, že deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami narážajú na problémy iba pri integrácii do bežných škôl. Potvrdili, že nepripravenosť špeciálnych škôlok a škôl na deti s komplikovanejšími diagnózami je rovnako súčasťou problémov nášho školstva.

Rodič sa prostredníctvom poslanca NR SR Miroslava Beblavého pýta ministra školstva: „V Rožňave končí v júni 2016 bežnú základnú školu moje dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré nevyhnutne potrebuje asistenta učiteľa. Je prijaté na strednú odbornú školu, avšak od septembra mu škola nevie asistenta učiteľa zabezpečiť. To sa vraj podarí až v druhom polroku a ani to nie je vraj zaručené. Ako majú rodičia riešiť tento problém?“ Odpoveď ministra školstva Petra Plavčana odznela v rámci parlamentnej hodiny otázok dňa 16. júna 2016.

Rodičia zároveň sa upozornili aj na ďalší problém, ktorý komplikuje rodinám detí so zdravotným znevýhodnením život v školách. Ide najmä o deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje počas dňa vykonanie zdravotných úkonov, akým je napr. meranie hladiny cukru v krvi, podanie inzulínu, či iných liekov. V školách, dokonca aj v špeciálnych, chýbajú osoby, ktoré by mohli za tieto úkony prevziať počas vyučovania zodpovednosť.

Učitelia a asistenti sú zodpovední iba za vzdelávanie a výchovu žiakov a zdravotné úkony nesmú vykonávať. V zahraničí sa tieto situácie obvykle riešia tak, že škola deťom poskytuje aj služby vyškoleného personálu, tzv. školskej sestry. Na Slovensku však takúto možnosť školy nemajú, preto sú tieto činnosti obvykle ponechané na rodičov, ktorí však tým pádom musia byť svojim deťom k dispozícii aj v čase plnenia školskej dochádzky a nemôžu riadne nastúpiť do práce.

Rodičia sa dotkli aj konkrétnych detailov, ktoré ponúkajú obraz o tom, čo všetko v našich školách nefunguje:

„Keď moje dieťa prijímali do školy ako žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, škola bola ústretová. Potom však bolo preňho učenie sa čoraz ťažšie. Na hodinách sa pre neho nerobili takmer žiadne úpravy, všetko musel robiť s ostatnými žiakmi – diktáty, cvičenia, dopĺňavky a pod. Prečo sa na vyučovaní neprihliada aj na jeho tempo a schopnosti? Prečo sa ho učitelia snažia za každú cenu potiahnuť na úroveň ostatných žiakov, keď on toto tempo nezvláda?“

„V našej triede je 7 detí s rôznymi poruchami učenia a jeden asistent. Tento jeden človek nezvláda prípravu na vyučovanie na sedem spôsobov a ani nemá kapacitu venovať sa naplno všetkým deťom s rôznymi problémami. V iných školách je to vraj podobné, v každej triede je dnes nejaký žiak, ktorý potrebuje pomoc, lebo má poruchu učenia alebo správania. Ale tá pomoc nie je dostatočná a učiteľ je potom nervózny.“

Rodič sa prostredníctvom poslanca NR SR Miroslava Beblavého pýta ministra školstva: „Prečo predpisy ministerstva školstva, ktoré riešia vzdelávanie detí so zdravotným postihnutím, neriešia aj podmienky pobytu týchto detí v školskom klube a ich účasť na mimovyučovacích aktivitách a popoludňajších krúžkoch? V praxi to potom vyzerá tak, že deti s postihnutím sa takýchto aktivít vôbec nemôžu zúčastniť, lebo asistent, ktorého má dieťa dopoludnia na vyučovaní, s ním už nemôže byť popoludní.“ Odpoveď ministra školstva Petra Plavčana odznela v rámci parlamentnej hodiny otázok dňa 16. júna 2016.

„Prečo učitelia spochybňujú odporúčania psychológov a špeciálnych pedagógov, ktorí deti diagnostikujú? Mne pani učiteľka povedala, že je vraj na jej zväžení, či bude brať do úvahy tieto odporúčania. V praxi to vyzerá tak, že moju dcéru učí spôsobom, ktorý vyhovuje jej a nie dieťaťu.“

„Prečo sú deti so zdravotným postihnutím automaticky vylúčené z predmetu telesná a športová výchova? Oslobodzovanie z účasti na tomto predmete oberá nielen deti so zdravotným postihnutím o radosť z pohybu ale aj zdravé deti o možnosť vzájomnej interakcie s našimi deťmi pri športe a herných aktivitách. To nechceme v tejto krajine paralympionikov?“

„Kto zodpovedá za debarierizáciu budov, prípadne iné úpravy v priestoroch školy a za vybavenie, ktoré škola potrebuje na vzdelávanie dieťaťa so špeciálnymi vzdelávacími potrebami? Kto je zodpovedný za poskytnutie finančných zdrojov na zabezpečenie týchto podmienok na vzdelávanie? Prečo sa automaticky predpokladá, že veľkú časť z toho zaplatia alebo zoženú rodičia, ktorí majú už aj tak strašne veľa výdavkov, spojených s potrebami dieťaťa, keďže mu musia prakticky všetko platiť z vlastného vrecka?“

Rodičov spája záujem o naplnenie potrieb detí

Na konkrétne problémy poukazovali aj rodičia intaktných detí v bežných školách. Týkali sa nedostatku vhodných učebných materiálov, nízkej profesionality niektorých učiteľov a celkovej absencie individuálneho prístupu pedagógov k deťom a nedostatku pomoci pri učení. Rodičia detí s nadaním poukazovali na podobné problémy ako rodičia „bežných žiakov“ – trápi ich málo diferencovaný spôsob výučby a neprispôsobenie tempa vzdelávania potrebám konkrétnych žiakov v triede.

Na stretnutí sa ukázalo, že v tomto zmysle nie sú medzi deťmi rozdiely a preto ani nemožno povedať, že niektorá „skupina“ detí si zasluhuje viac pozornosti. Na poslancov zapôsobila skutočnosť, ako sa rodičia, ktorí sa predtým vôbec nepoznali a ktorých deti sa v školskom prostredí pasujú s diametrálne odlišnými problémami, dokázali navzájom počúvať, rešpektovať a v diskusii navzájom podporovať.

Spôsob, akým rodičia v parlamente predniesli svoje požiadavky zároveň ukázal, že rodičia nielen môžu ale aj dokážu byť silou, ktorá v školstve posúva problémy smerom k riešeniam a preto je ich hlas v diskusiách o potrebnej premene vzdelávacieho systému nezastupiteľný.

Otázky rodičov odznali aj v pléne na schôdzi parlamentu

Vďaka diskusii s rodičmi využili na nasledovný deň 16. júna 2016 poslanec NR SR **Miroslav Beblavý** a poslankyne **Katarína Macháčková** a **Simona Petrík** na prebiehajúcej schôdzi parlamentu pravidelnú Hodinu otázok novým spôsobom. Poslanci položili ministrovi školstva **Petrovi Plavčanovi** otázky, na ktoré sa pýtali samotní rodičia. Na Hodine otázok tak zaznel priamo hlas občanov.

Poslanci sa rozhodli zmeniť zvyklosti pri Hodine otázok, pretože podľa ich názoru doteraz neprinášala občanom priame spojenie s vládou a neriešila ich skutočné problémy. „Hodina otázok bývala doteraz len politickou prekážkou koalície s opozíciou. Po vzore britskej opozície sme sa rozhodli pýtať sa otázky, ktoré nám poslali občania. Zatiaľ s rodičmi sme sa rozhodli preto, že v diskusii o školstve zaznievajú skoro výhradne názory politikov, učiteľov a odborníkov. Namiesto tohto trojuholníka by mal existovať v diskusii o školstve štvoruholník, ktorého súčasťou budú aj rodičia a samozrejme pri starších vekových ročníkoch aj samotní žiaci a študenti,“ uviedol **Miroslav Beblavý**.

Otázky, ktoré ministrovi položili rodičia:

1. „V Rožňave končí v júni 2016 bežnú základnú školu moje dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré nevyhnutne potrebuje asistenta učiteľa. Je prijaté na strednú odbornú školu, avšak od septembra mu škola nevie asistenta učiteľa zabezpečiť. To sa vraj podarí až v druhom polroku a ani to nie je vraj zaručené. Ako majú rodičia riešiť tento problém?“
2. „Prečo predpisy ministerstva školstva, ktoré riešia vzdelávanie detí so zdravotným postihnutím, neriešia aj podmienky pobytu týchto detí v školskom klube a ich účasť na mimovyučovacích aktivitách a popoludňajších krúžkoch? V praxi to potom vyzerá tak, že deti s postihnutím sa takýchto aktivít vôbec nemôžu zúčastniť, lebo asistent, ktorého má dieťa dopoludnia na vyučovaní, s ním už nemôže byť popoludní.“

3. „Bude sa ministerstvo školstva zaoberať nesystémovými opatreniami, ktoré sa používajú vo financovaní škôl (dohodovacie konania, nejednotné normatívy) a ktoré sú založené skôr na „dobrých vzťahoch“ so zriaďovateľom ako na skutočnej potrebe? Nebolo by vhodnejšie zaviesť jasné a jednoduché financovanie na dieťa?“
4. „Prečo pri riaditeľovi školy má právo veta starosta, keď po odbornej stránke na to nie je kvalifikovaný a nemá šancu posúdiť vhodnosť kandidáta na post riaditeľa, ktorý prešiel úspešne výberovým konaním v rade školy? Ako je možné, že názor laika je postavený nad názor školskej rady?“
5. „Prečo nie je možné používať osvedčené zahraničné učebnice aj v iných predmetoch ako cudzie jazyky? Prečo sú autori a nakladatelia chránení pred konkurenciou?“
6. „Naše deti majú množstvo učebníc, ktoré nám len stoja doma v poličkách a učitelia si vyrábajú vlastné pracovné listy, pretože tie učebnice nie sú dobré. Na niektoré predmety nie sú učebnice vôbec. Prečo nedostane škola peniaze na nákup učebníc, ktoré by našim deťom vyhovovali, keď ministerstvo nie je schopné zabezpečiť moderné učebnice? Nakoniec sa musíme na vyhovujúce materiály aj tak poskladať my, rodičia, ale nie každý má na to peniaze.“

Rodič sa prostredníctvom poslanca NR SR Miroslava Beblavého pýta ministra školstva: „Prečo pri riaditeľovi školy má právo veta starosta, keď po odbornej stránke na to nie sú kvalifikovaní a nemajú šancu posúdiť vhodnosť kandidáta na post riaditeľa, ktorý prešiel úspešne výberovým konaním v rade školy? Ako je možné, že názor laika je postavený nad názor školskej rady?“ Odpoveď ministra školstva Petra Plavčana odznela v rámci parlamentnej hodiny otázok dňa 16. júna 2016.

Poslanec **Beblavý** na túto odpoveď zareagoval požiadavkou, aby bol problém s nedostatkom asistentov riešený systémovo: „Túto otázku sme vybrali preto a potvrdilo sa to aj na včerajšom stretnutí zástupcov školského výboru so zástupcami rodičov, že tento problém, ktorý tu riešime, je problém systémový. Teda nejde o nejakú výnimočnú situáciu, ale o bežnú situáciu. Keď rodič doslova vypíple svoje dieťa so zdravotným postihnutím vo veľmi ťažkých podmienkach, pri ktorých mu tento štát neposkytuje významnejšiu podporu, a toto dieťa absolvuje bežnú základnú školu a dostane sa na strednú školu, tam mu zrazu ten asistent chýba. Ja úplne chápem význam tej výzvy, aj si cením, pán minister, že idete do toho, ale obaja vieme, že to nie je to systémové riešenie. To systémové riešenie je naozaj zmeniť normatívny systém financovania tak, aby všetky tieto veci boli štandardnou súčasťou vzdelávania pre deti, ktoré to potrebujú.“

V odpovedi na podnet poslanca minister školstva súhlasil, že „je potrebné pretransformovať model financovania tak, aby v školách bolo viac špeciálnych pedagógov, asistentov učiteľov a terénnych pracovníkov.“ Spolieha sa na to, že sa na potrebné zmeny vo financovaní zareaguje pri príprave koncepcie ďalšieho rozvoja výchovy a vzdelávania „a možno sa to podarí už pri príprave zákona o financovaní regionálneho školstva, vytvoriť mechanizmus, ktorý umožní, aby ak budú ubúdať finančné prostriedky z eurofondov na tento účel, bude sa to dofinancovávať zo štátneho rozpočtu,“ dodal minister.

Druhý ministerský záväzok sa týkal zabezpečenia asistenta pre žiakov aj v čase popoludňajších aktivít. Rodičia ministra upozornili na to, že deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nemajú po skončení riadneho vyučovania nárok na asistenta, napríklad v školskom klube alebo na krúžkoch. V praxi to znamená, že sa popoludňajších voľno-časových aktivít nemôžu vôbec zúčastniť. „Poviem úprimne, že ma to celkom prekvapilo, určite to treba riešiť,“ zareagoval aj na tento problém minister.

Minister školstva prisľúbil riešenia

Zo šiestich položených otázok boli ministrom zodpovedané v pléne štyri. Na ostatné otázky odpovie minister písomne, takže všetci rodičia odpoveď na svoju otázku dostanú.

Minister školstva **Peter Plavčan** sa v odpovediach na otázky **zaviazal urýchlene vyriešiť tri problémy rodičov.**

Prvý sa týka problémov, na ktoré poukázali rodičia z Rožňavy, ktorých syn so zdravotným postihnutím stratil pri prechode zo základnej školy na strednú školu nárok na asistenta. **Minister školstva prisľúbil zabezpečiť financovanie napĺňania špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov:** „V ostatnom čase som dostal viacero takýchto podnetov aj od odbornej verejnosti, učiteľov škôl, takisto aj dám a pánov poslancov. Dávam prisľub, že do jedného dáme von výzvu, na ktorú sa môžu školy prihlásiť ako do pokračovania projektu Škola otvorená všetkým. Dal som pokyn, aby táto výzva bola s ohľadom na veľký záujem verejnosti aj poslancov zvýšená z požadovaných 30 mil. eur na 50 mil. eur, lebo sa domnievam, že toto budú správne použité finančné prostriedky. Táto výzva by sa mala týkať nielen asistentov učiteľov, ale aj špeciálnych pedagógov a terénnych pracovníkov. Urobím všetko pre to, aby do jedného mesiaca vyšla výzva, na ktorú sa školy budú môcť prihlásiť.“

Rodič sa prostredníctvom poslankyne NR SR Kataríny Macháčkovej pýta ministra školstva: „Prečo nie je možné používať osvedčené zahraničné učebnice aj v iných predmetoch ako cudzie jazyky? Prečo sú autori a nakladatelia chránení pred konkurenciou?“ Odpoveď ministra školstva Petra Plavčana odznela v rámci parlamentnej hodiny otázok dňa 16. júna 2016.

V treťom prísľube sa minister školstva zaviazal napraviť nevyváženosť kompetencií rady školy a zriaďovateľa pri volbe riaditeľa školy. „Tak isto sa domnievam, že rada školy je orgán, ktorý je veľmi dôležitý na škole a mali by sme sa pozrieť na jeho vnútornú štruktúru, tak isto na kompetencie tohto orgánu a tak isto aj na kompetencie zriaďovateľov. Táto téma bola aj rozdiskutovaná v rámci okrúhlych stolov pri príprave programového vyhlásenia vlády a domnievam sa, že aj s ohľadom na to, aby sa v školách nastolil akýsi taký slobodnejší duch, aspoň na niektorých školách, by sme sa mali venovať aj tento téme a možno aj na novo nastaviť zloženie rád škôl a tak isto aj spôsob voľby riaditeľa, prípadne práva veta a prípadne aj funkčné obdobia riaditeľov,“ uviedol v odpovedi minister.

Miroslav Beblavý požiadal ministra, aby bol konkrétnejší: „Vážený pán minister, aj keď išlo v tomto prípade o otázku rodiča, tak ja sa s ňou stotožňujem a musím povedať, že vaša odpoveď, hoci si myslím, že bola pomerne otvorená, načrtáva viacero aj ďalších problémov. Chýbal mi v nej ale jasnejší postoj a záväzok z vašej strany, o ktorý by som vás chcel v tej doplňujúcej otázke požiadať. Poviem prečo. Lebo dokonca aj keď je jasný záväzok, niekedy ani to nestačí. Váš predchodca, pán Čaplovič, sa najprv vyjadril pri štrajku učiteľov v roku 2012, že posilní práve zastúpenie učiteľov v rade školy na úkor zástupcov zriaďovateľa, a potom urobil presný opak tým, že presadil posilnenie kompetencií zriaďovateľa školy na návrh ZMOS-u. Takže z tohto dôvodu by som privítal záväznejšie vyjadrenie z vašej strany akým smerom by to malo ísť.“

Poslanec dostal od ministra **Petra Plavčana** jednoznačnú odpoveď: „Zmeníme to.“

V rámci parlamentnej diskusie rodičov s poslancami sa ukázalo, že školstvo na Slovensku trápia okrem nedostatku financií aj mnohé ďalšie problémy. Je pravda, že na riešenie väčšiny z nich je potrebné zvýšiť objem financií, smerovaných do škôl, no okliešťovanie problémov nášho školstva len na nízke platy učiteľov a nedostatočné vybavenie škôl, by bolo hlbokým nepochopením závažnosti nedostatkov a bariér, ktoré našim deťom znemožňujú rozvíjať ich jedinečný potenciál, vzdelávať sa a v učení napredovať.